

ИСУС КАО ДЕЧАК У ХРАМУ (према Лк. 2:41—52). „Сваке године о празнику пасхе његови родитељи ишли су у Јерусалим. Када му је пак било дванаест година, одоше тамо по празничном обичају, па кад проведоше дане, приликом њиховог повратка дете Исус се задржа у Јерусалиму, а његови родитељи то нису знали; него мислећи да је међу сапутницима, одоше дан хода и тражаху га међу рођацима и познаницима, па кад га не набоше, вратише се у Јерусалим тра-

жећи га. И после три дана набоше га у храму где седи међу учитељима, слуша их и пита их. А сви који су га слушали дивили су се његовој памети и његовим одговорима. И кад га видеше запрепастише се, па му његова мајка рече: дете, зашто си нам то учинио? Види, твој отац и ја тражили смо те цвелећи. Он им рече: зашто сте ме тражили? Зар нисте знали да ја треба да будем у дому свога Оца? Али они нису разумели реч коју им је рекао. И сиђе с њима,

па дође у Назарет, и био им је послушан. А његова мајка је чувала све ове речи у свом срцу. Исус је пак напредовао у мудрости и расту, и милости код Бога и људи”.

Наведени еванђелски текст илуструје ова слика познатог српског сликара Новака Радонића (1826–1890) једног од најбољих представника романтизма у нас познати су његови иконостаси у Србобрану и Ади. Ова слика је рађена 1856. г. а чува се у Галерији Матице српске у Н. Саду.

ДЕЦА — НАЈЛЕПШЕ ЧУДО ТВОРЦА

Свуда око тебе су деца и њих ради не псуј, не свађај се, не пиј, не пуши, уздржавај се од ружних речи и поступака...

Јер „ко саблазни једног од ових малих који верују у Христа, боље би му било да се о врат његов обеси жрвањ и да потоне у дубини морској...”

Тешко човеку чијим посредством долази саблазан” (Мт. 18:6—7.)

Страна 3

ИЗМЕЂУ „ПРЕРАНОГ“ И ПРЕКАСНОГ

Родитељи, привођење ваше деце Христу почиње вашом молитвом за њих још пре њихова рођења.

Ако је ваш дом „црква у малом”, они ће се окренути ка Христу пре него што проходају.

Страна 6

ПРОЛИШЕ КРВ ЊИХОВУ КАО ВОДУ

„Упокој Боже, душе оних који овде леже, од руку злотвора убијени...”

21. октобра 1941. г. отишли су у смрт сви загрљени — заједно ученици и наставници, њих стотину, двеста, триста...

нико не зна тачан број, јер су многи погинули не оставивши за собом никаквог трага.

Страна 8

Миропомазање — наша Педесетница

Васкрсење Исуса Христа Месије, Помазаника Божијег, било је за Његове ученике довршено силаском Духа Светога. Нова Пасха Христова победа над смрћу довршена је изливањем Духа Светога на свако тело на дан Нове Педесетнице (Види Дела ап. гл. 2).

Света тајна крштења у Православној цркви је лични Ускрс свакога верника. У мистерији крштења догађај Ускрса дешава се нама. Умиремо и васкрсавамо у Исусу Христу Сину Божијем и са Њим, у новом и вечном животу Царства Божијег „коме неће бити краја“ (Рм. 6).

Пошто смо „поново рођени“ са Христом у крштењу, нама је дато да живимо хришћанским животом, новим животом нове људске природе Исусове, новим коначним Адамом, „човеком небеским“.

Сила да се живи овим новим Христовим животом јесте „сила са висине“ (Лк. 24:49). То је сила Светога Духа, који од Оца исходи, а Кога сам Господ даје следбеницима Христовим (Дела ап. 1:8; 2:1; Јн. 14:6,26; 15:26; 16:7).

„Сила са висине“, дар Духа Светога, даје се људима у Цркви у светој тајни миропомазања.

Миропомазање је наша лична Педесетница. Кроз ову тајну догађај силаска Светога Духа на дан Педесетнице дешава се нама. Свети Дух силази на нас, ми бивамо испуњени силом Божијом да бисмо могли живети новим животом, за који смо рођени у крштењу.

У Православној цркви света тајна миропомазања се врши непосредно после крштења и увек је са њим повезана. Ово је због тога што Дух Свети не може да буде одвојен од Христа, исто као што ни Педесетница не може да буде одвојена од Ускрса. Као што силазак Духа Светога завршава дело Христово, исто тако тајна миропомазања употпуњава свету тајну крштења.

У Православној цркви тајну миропомазања врши свештеник над оним који је крштен, помазујући га специјалним уљем, које се назива **свето миро**. Свештеним светим миром помазује све делове тела — главу, очи,

нос, уши, уста, груди, руке и ноге — понављајући речи свете тајне: **Печат дара Духа Светога**.

„И Бог је Онај који нас утврди са вама у Христу и помаза нас; Који нас и запечати, и даде залог Духа у срца наша“ (II Кор. 1:21—22).

Пошто смо „поново рођени“ са Христом у крштењу, нама је дато да живимо хришћанским животом — новим животом нове људске природе.

Сила да се живи овим новим Христовим животом је сила Светога Духа, Кога Господ даје следбеницима Христовим.

„Сила са висине“, дар Духа Светога, даје се људима у Цркви у светој тајни миропомазања.

Христос је помазаник Божији. Ми смо у Њему такође помазани, примајући помазање Духа Светога.

„И ви имате помазање од Светога, и знате све... И помазање што примисте од Њега, у вама стоји... Његово помазање учи вас свему и истинито је... и као што вас научи, останите у њему“ (I Јн. 2:22, 27).

У Богу ми боравимо преко Христа, који је устао из мртвих на Ускрс, силом Духа Светога, Кога је Бог излио на свако тело на дан Педесетнице. Кроз крштење у Цркви умиремо и васкрсавамо са Христом, бивамо поново рођени за Царство небеско. Кроз миропомазање примамо „печат дара Духа Светога“, да бисмо живели новим животом у заједници са Богом Оцем, за коју смо рођени тајном крштења. Миропомазање у Цркви јесте наша Педесетница, дар Духа Светога, Који нам је дат за живот вечни са Богом у Христу.

Исус и мала деца

Добите к' мени,
с љиљаном у руци!
Осмехом раја
док вам око гори,
Гле, како мило
поточић жубори
По чемпресима
у зеленој луци.

Добите к' мени,
анђелчићи мали,
Хаљину своју
простро сам по трави,
А изнад нас се
свуда небо плави,
Лептири свуд су
коло заиграли.

Добите к' мени!
У цветак сам сваки
Урез'о део
своје топле душе.
Кринови ови
никад се не суше,
Вечним животом
они живе тако.

Добите к' мени,
децо постојано
С осмехом неба
што вас трајно прати,
Земља је цела
моја добра мати,
Ја све сам људе
љубављу зада'но...

Исаије Митровић

ДЕЦА — најлепше чудо Творца

О, како су прекрасна дела руку Твојих, Господе! Куд год погледамо, очи наше и душа наша сусрећу творевине Твоје и преко њих прилазимо Теби и упознајемо Те као Оца свога који си на небесима.

Дивимо се лепоти васељене и вечної хармонији светова који кружењем одсликавају вечност и свој пулс преносе на садашњост, преко које читамо Твоју премудрост, Господе.

Дивимо се звезданом небу над нама, животодавним изласцима и залазцима Сунца, паперјастој светлости Месеца, а понајвише мајци Земљи која обуче плаветнилом неба и мора, зеленилом шума и пропанака и дарова јој Живот да позна Тебе, о Створитељу! Насели је људима, створивима који носе боголику душу — „Искру бесмртну“ — у себи и рече им да се рабају и множе и да владају Земљом и свим што је на њој.

И потече река Живота од искони ка вечности! Река људска, на чијем извору стоје деца, чиста, бистра и невинина и тиме Животу дају снагу, сигурност, лепоту. Непресушни извор који, преко зрелог доба и старости, као мост везује прошлост са будућношћу, лепоту почетка са Божанском пуноћом увирања Живота у Царство Божје у вечности.

Ко има очи нека види и нека ужива у чудној лепоти Живота! Нека отклони све уставе душе, како би могао да сагледа, да осети, да обухвати лепоту над лепотама, тајанство над тајанствима, предивно чудо Творца — децу!

Дивимо се, Господе, прекрасном пролећу када се све буди и поново раба за живот.

Дивимо се нежном цвету који се обуче бојом и мирисом и помрачи славу Соломонову!

Дивимо се створивима Твојим, Господе, који врве по води, који гамижу Земљом и лете ваздухом и својом бројношћу, сложеношћу облика и разноврсношћу сведоче о свемогућству Твојем!

А деца? То није више дивљење! Није ни чуђење! Није ни страхопоштовање! Ни усхићење! Ни једно од тога, али све заједно и много више од тога.

То је оно што је, у једном тренутку животне радости, ускликнуо псалмопевац Давид: „Прекрасна су дела руку Твојих, Господе, све си премудро створио!“ (Пс. 104,24). Оно, после чега се пада ничице пред Тобом, Господе, уз речи: „Предајем Ти се, Господе, прими слугу Твога.“

Ни од чега, а на Твоју Божанску реч: „Нека буде живот! И би живот!“ — настаде створ Твој — дете! Из невидљивог постаде видљиво: расте под Твојим свевидећим оком, обликује се! Гле, издвојише се ћелије и извајаше бројне органе, све преплеташе и повезаше невидљивим нитима крвотока и нерава и обликоваше главу, труп и удове, а све обавише нежним плаштом, на коме се указаше очи, уши, нос и уста!

И роди се створ Твој — дете!

Расте, буја живот као плима, а ништа не изневери, ништа не погрешило!

Отворише се очи и својом нежношћу, бојом, невиношћу и благошћу, отшкринуше врата Твојих небеских пространа!

Насмешише се и протепаше уста и својом љупкошћу указаше нам на свет њему сличних анђела!

А уши и нос уклонише га у живот који си му даровао!

И стаде на ноге створ Твој — дете!

Погледај, човече, почетак свој, извор свој, прихвати душом својом сву тајну његову и лепоту и никада ти неће пасти на памет ни зле помисли, а камоли зла дела.

Када те, о човече, опхрвају зле мисли, сети се свога детињства, своје чисте вере у све што те окружаваше, сети се браће и сестара и других вршњака, када вероваште у доброту

Као што би пусте и празне изгледале ливаде без цветова и њихових мириса, тако би и наша земља изгледала пуста и тмурна без деце.

У средину нашег свирепог живота деца доносе делић раја...

Као што је некада хтео да се смиљује Содому и Гомору да је у њима нашао само неколико праведника, тако и сада, само ради деце одржава Господ нашу земљу.

и лепоту света и живота, када рукама хваташте звезде, а децом душом сажимаште васељену.

Када те, о човече, пробуђено зло покрене на лаж, крађу, убиство и на сваку недоличност теби као разумном створу, не заборави да ћеш тиме повредити чисту веру и анђелску душу неког детета; да ћеш угрожити непоновљиву и непревазиђену лепоту детињства; да ћеш укаљати његову невиност, љупкост, нежност, чиме ће живот изгубити од своје изворности и чистоте.

Свуда су око тебе, о човече, деца и њих ради не псуј, не свађај се, не пиј, не пуши, не љути се, јер ћеш тиме учинити оно што многи — хотимице или не — не учинише за тебе, када ти беше дете. Јер „тешко оном који саблазни једнога од ових малих који верују у мене, боље би му било да се обеси камен воденичин о врату његову и да потоне у дубину морску“ (Мат. 18,6).

Дете је извор твој, о човече, али и увир. Када дође крај живота, време прибирања свих рачуна, душа твоја — вечно млада — указаће ти на онострану лепоту, заискриће њена снага и у том последњем тренутку ћеш схватити, као некада када си био дете, да је живот леп, вечан, да има виши смисао и циљ! Чувајући то, отворићеш себи врата раја, јер поручује Спаситељ: „Ако не будете као деца, нећете ући у Царство небеско“ (Мат. 18,3).

РАЗГОВОР МОНАХА СА ДЕЦОМ

Кад смо у љубави Божјој, онда се бојимо греха а душом тада владају мир и радост и жеља да све време мислимо на Бога, жеља да му се молимо. Тада су у нама добре помисли.

Деца су трчала по ливади, брала цвеће, певала и веселила се — веселили су их дарови Божји, Божја благодат. Угледавши монаха чудише се:

— Небо је украшено звездама а земља рекама и шумама; високо под облацима лете птице и уживају у лепоти природе; оне радосно певају у шумама и по ливадама, а овај калуђер као да сву ту лепоту не види. Зашто тугује он у својој малој келији, када сунце сија, кад је свет толико леп и када на земљи влада радост?

А монах им рече:

— Ви не разумете, децо, моје сузе. Моја душа тугује ради вас, јер, не знате Бога који је створио сву ту лепоту. А моја Га душа познаје, па то и вама жели, зато се са сузама молим за вас, да бисте и ви познали Бога Духом Светим.

— Шта то значи: познати Бога Духом Светим?

— Умом је, децо, немогуће познати Господа. Читајући Свето писмо, у којем живи благодат — она ће вас радовати — душом ћете познати Господа и служићете му дан и ноћ. А када будете познали Господа, нестаће жеље да уживате у овом свету — душа ће тежити да види небеску славу Господњу.

— Али, нама се допада ово цвеће, ми волимо да слушамо песму птица, волимо да и сами певамо и да се веселимо.

— Ипак, на небу је лепше од свега тога — тамо је Господ са анђелима Својим и светитељима. И тамо је радост, и тамо су песме, али друкчије, неупоредиво лепше. Када душа чује те песме, више их не може заборавити и више је оне земаљске не привлаче.

— Али ми волимо да певамо.

— Певајте, децо, Господу Духом Светим; појте Му у смерности и љубави.

— А зашто плачеш, то не схватамо?

— Гледам вас, дечице, слични сте Христу-младенцу. Желео бих да увек сачувате ту благодат Божју коју сада имате у себи, да увек будете налик Сину Пречисте Богомајке. То вам, ето, жели моја душа. А плачем јер страхујем да се не промените када одрастете и не постанете слични Њаволу. Страхујем и тугујем ради све деце света, плачем за сву ону невину децу и за све сирочиће којима саблазан замагљује прави пут и одводи их странпутицом зла.

Са сузама зато молим Господа да вас чува, да бисте познали Њега, вашег Творца и Господа.

Пошљи, Госпode, милост Своју деци Земље коју волиш, дај им да Те познају Духом Светим и научи их да Те славе.

Са сузама Те молим, услиши моју молитву и дај свима да Духом Светим познају славу Твоју.

— Волите Бога, децо, као што Га воле небесни анђели. Мислите увек на Бога, сећајте се да вас Он воли и да вам је и дао живот зато да бисте вечно живели са Њим и наслађивали се Његовом љубављу.

— Никада нисмо видели Бога, како Га онда можемо волети и како ћемо знати да нас Он воли?

— Када смо у љубави Божјој, онда се бојимо греха а душом тада владају мир и радост и жеља да све време мислимо на Бога, жеља да Му се молимо. Тада су у нама добре помисли. А да бисте распознавали добре мисли од рђавих треба држати свој ум чистим у Богу.

— Не разумемо како можемо држати ум у Богу када нисмо никада видели Бога и не познајемо Га; и шта значи: чист ум?

— Знајте и мислите на то да Бог вас види, иако Га ви не видите. Тако ћете увек ходити пред лицем Господњим. То је мала љубав, али будете ли се држали овог савета уследиће и већа, а тада ћете Духом Светим познати све ово што вам говорим, и што сада још не разумете.

(Из „Поука старца Силуана”)

Игуман
Јулијан студенички
крштава
малу Еву

По овоме, децо, живите, да би вас Бог благословио на земљи!

Поштовање према родитељима је школа за поштовање свих људи и свих жена, које у муци рабају, и у зноју негују, и у болу своме љубе своју децу.

Пре него што си ти сазнао за Госио да Бога, знали су за Њега твоји родитељи. Већ само то довољно је да им одаш хвалу и поштовање. — Поклони се, искажи част и поштовање сваком оном ко је пре тебе сазнао за највише добро у овоме свету.

Прича каже како је неки богати млади Индус са својом пратњом путовао преко планине Хиндукуша. На планини наиђу на једног старца који је чувао стадо. Сиромашни стари пастир уклони се с пута и поклони се богатоме младићу. Но младић сјаха и паде ничице на земљу пред старцем. Старца збуну тај поступак а зачудише се и младићеву пратиоци. Тада младић рече старцу:

— Клањам се твојим очима, јер су оне пре мојих виделе овај свет — дело Свевишњег;

— клањам се твојим устима, јер су оне пре мојих изговориле Његово свето име;

клањам се твоме срцу, јер је оно пре мога затреперило од радосног сазнања да је отац свију људи на земљи Господ — Цар Небески!

Поштуј свога оца и своју мајку (II Мојс. 20:12.) јер је твој пут од рођења до сада посут мајчиним сузама и очевим знојем. Они су те волели и онда кад су се други гадили док си, као новорођенче, био у немоћи и нечистоћи. Они ће те волети и онда ако те и сви омрзну. Ако се сви буду бацили камењем на тебе, твоја мајка бацаће на тебе смиље и босиље. Отац те воли иако зна све твоје мане. А други ће те мрзети иако буду знали само твоје врлине.

Твоји отац и мајка воле те са страхопоштовањем, јер предосећају да си ти благо Божје, њима поверено на чување и неговане. Нико није у стању, као твоји родитељи, да види Божју тајну у теби. Њихова љубав према теби има свети корен у вечности.

Кроз своју нежност према теби твоји родитељи разумеју нежност Господњу према свој деци Његовој.

Као што мамузе подстичу на бржи кас, тако и твоја опорост према

родитељима њих подстиче на још већу бригу о теби.

Неки опаки син у својој јарости подиже руку на свога оца и забоду му нож у груди. А отац издишући рече сину:

— Брзо опери нож од крви, да те не ухвате и не осуде...

Не горди се, сине, својим знањем пред својим неуким оцем, јер његова љубав више вреди но твоје знање. Да није било њега, не би било ни тебе ни твога знања.

Кћери, не горди се својом лепотом пред својом погрбљеном мајком, јер је њено срце лепше од твога лица — и ти и твоја лепота изишли сте из њене мршаве утробе.

Научи се, кћери, да поштујеш свога оца, јер само тако научићеш се да поштујеш и све друге очеве на земљи.

Дан и ноћ вежбај се, сине, да поштујеш своју мајку, јер само тако васпитаћеш себе да поштујеш и све друге мајке на земљи.

Поштовање према вањим родитељима треба да вам буде школа за поштовање свих људи и свих жена, које у муци рабају, у зноју негују и у болу своме љубе своју децу. Запамтите ово и живите по овоме, да би вас Бог благословио на земљи.

Поштујући своје родитеље ви поштујете не само њихову личност, него и њихов рад, и њихово време, и њихове савременике. Тако ћете иско-

ренили у себи ону неразумну и кобну навику да презирете прошлост. Будите уверени да дани који су вама дати на располагање, нису ни скупљи ни дражи Богу него дани дати онима који су пре вас живели. Ако се гордите својим временом пред прошлошћу, не заборавите да ће се, док длан-о-длан, и над вама други осмеживати, над вањим временом, над вањим телима и делима, као над давном прошлошћу.

Свако време је испуњено мајкама и очевима, испуњено сузама, боловима, жртвама, љубављу и вером и надом у Бога. Зато је свако време достојно поштовања.

Мудар се с поштовањем клања пред прошлим временима, као и пред будућим, јер зна да је његово време као минут на часовнику. Погледајте часовник, послушајте како минут тече за минутом, па реците, који је минут бољи и дужи, и важнији од другог?

Помолимо се Богу заједно:

Госпде, Оче Небесни, хвала Ти што си нам заповедио да поштујемо своје родитеље на земљи. Помози нам, Сведобри, да кроз то поштовање научимо да поштујемо све људе и жене на земљи — драгоцену децу Твоју. Још нам помози, Свемудри, да кроз то научимо не да презиремо већ да поштујемо и ценимо времена и поколења, која су пре нас гледала Твоју славу, изговарала Твоје свето име и сада стоје пред Твојим сјајним престо-лом. Амин.

(Из књиге Е. Н. „Први закон Божји“, V)

Будите као деца!

Од свих творевина којима је Господ украсио земљу, цветови и деца живе животом најчистијим, животом анђeosким.

Као што би пусте и празне изгледале ливаде без цветова и њихових мириса, тако би и земља наша изгледала пуста и натмурена без деце.

Зато нека су деца сто пута благословена, јер у средину нашег свирепог живота доносе комадић раја.

Нека су сто пута благословена деца која рађајући се постају прилив чедности и чистоће, која нас, грехом оскврњене и прокажене, освежава и разведрава.

Као хладна, јутарња роса што пада на повенуло цвеће, тако и деца освежавају и украшавају остарелу, прашњаву и заморену земљу нашу.

Детињи осмех је одсјај осмеха анђeosких, детиња реч је чиста као одјек небеске песме. Само ради деце одржава Господ земљу нашу, као што је некад хтео да се смиљује Содому и Гомору да је у њима нашао само неколико праведника.

И дозвола Исус дете и постави га међу њих и рече им: заиста, заиста вам кажем: ако се не поправите и не будете као деца нећете ући у Царство небеско. Будите као деца!

Неисказано су дубоке ове речи Спаситељеве. Замислите како би изгледала земља, да сваки од нас истера из свога срца мржњу, да своју душу очисти од црних намера и помисли, да попут детета погледом ведрим и радосним посматра све што га окружава, да вечитим детињим осмехом украси своје вечито натмурено лице. Како би изгледао живот када бисмо сви настојали да живимо животом детињим!

Тада би ишчезла свака груба сила, нестало би ратова и грозних крвопролића, јер би се све побеђивало силом и снагом невиности, чистоте и осмеха детињег. Тада би се наша земља променила у Царство Христово, у коме би сваки од нас постао миротворац и, ваистину, чедо Божије.

Неисказана је снага детиња!

Будите као деца!

Молитва наше мале Данице

Добро јутро, добри Бого!

Ја сам мала,
ја Ти неznam ништа рећи,
само: Хвала!

Хвала, што је зора тако
лепа, мила!

Хвала, што ме мајка моја
пољубила!

Хвала, што нам отац добар
за нас ради!

Хвала, што нам кора хлеба
такo слади!

Хвала, што се играт', могу
с братом малим!

Хвала, што Ти могу на свем
да захвалим!

Ј. Јовановић — Змај

Спаси, Господе и ону децу
чију чисту душу прља
сваки неморал, на улици,
на приредбама, у штампаним,
на филму, на телевизији...
— спаси их од нечистоте уличне
и сваке друге!

Молитва за децу

Између

— Да ли говорите маломе Бати и Секи о Богу? Да ли их учите да се моле? Да ли их доводите у храм на богослужења?

— Рано је то; они су још мали. Зашто плашити децу? Зашто кварити њихову детињу радост подсећањем на смрт, на суд Божији, на рај и пакао? Рано је — нека се деца играју!

Тако је прошла младост: осмогodiшња школа, гимназија и стигло се до универзитета.

— Да ли Бата и Сека верују у Бога? Да ли икада одлазе у цркву? Да ли читају Свето писмо и верску литературу?

— Бог с вама! Они су исувише интелегентни за то! Они имају научни поглед на свет. Далеко су од тога да би веровали ништа друго, сем што чиста материјалистичка наука учи.

Бата и Сека су завршили студије. Сека се удала јесенас, а Бата је верен са изабраницом свога срца.

— Да ли се Сека венчала у цркви, или се само регистровала?

— Не, није! Зашто би? Они су тако срећни у браку и без тих старомодних церемонија! Сувише су утонули у брачну срећу — да би мислили на Бога! А што се Бате тиче, исто тако и он мисли само на регистрацију и о брачној срећи. Његове мисли су на земљи, иако му је срце, како се то каже, „на седмом небу“. На том небу нема Бога!

И тако, ето, Бата и Сека су своје животне чамце одвезли од обале детињства и младалаштва и навезли се на пучину живота. Чамац мален и лаган; нема дубинске даске која даје стабилност на узбурканом мору, тако да се чамац не претури под притиском ветра и таласа. Море живота — широко, дубоко и опасно!

Пролазили дани, месеци и године...

— Богме, мој Бата добро пролази у животу! Додуше, ради много и на своме послу, а и код куће. Имају лепу кућу са великом баштом. Па, знате како је, треба ту радити и одржавати. Онда, ту су деца, те обоје имају пуне руке посла. Вала, немају времена, што се вели, „ни да се прекрсте“!

„прераног” и прекасног

— Ни да се прекрсте?! Зар Бата то ради? Да ли је он постао верујући?

— О, не, то није! А и да јесте, од великог посла не би ни имао времена за Бога. Сувише ради, а кад све посвршавају, онда су сувише уморни да би мислили о чему, сем о одмору и спавању.

Године су пролазиле... Бата се, богме, добро снашао. Има и викендицу. Ту им долазе гости и пријатељи, па у лепом друштву једе се, пи-

Родитељи, привођење ваше деце Христу почиње вашом молитвом за њих још пре њихова рођења. Ако је ваш дом „црква у малом”, они ће се окренути ка Христу пре него што проходају.

Не реците: рано је, јер што даље то горе, да не би они сами при неизбежном крају своје животне трке казали: Доцкан!

је, ужива у песми и шали, у друштву и пријатељству. Када је човек тако успешан — шта му треба Бог?!

Сека, међутим, није била исте среће. Брак није функционисао, развела се. Ради и издржава себе и дете. Остављена је сама себи. Некада је била сасвим очајна и помишљала је чак и на самоубиство. Срећом, срела је једну пријатељицу, која јој је помогла да нађе веру у Бога и сада је далеко боље. Просто је сазрела срцем и душом. Добила је извесну чврстину карактера и постигла душевни мир. Са дететом је у цркви сваке недеље и добри су изгледи да ступи у брак са једним ваљаним човеком са којим се срела на једном предавању у Патријаршији. Сека је савладала своје тешкоће и на њеном се небу разведрава.

Прошло је још неколико година. Бата је притиснут великим бригама, мада и он материјално одлично стоји, има проблема са децом. Син му

је алкохоличар, а ћерка се дропира. Обоје деце су дрски према родитељима, никаквог поштовања према њима немају и ниједно није дипломирало, иако је Бата дао „црно испод нокта” за њихово образовање. Знате, они су у Паризу на студијама. Управо, син им је сада код куће, јер је истеран са универзитета, а ћерка им, Каћа, сада је у болници, на лечењу од дрога.

**

То је било пре десет година. Неки дан сам сазнао страшну вест! Бата се прошле године тешко разболео. Имао је инфаркт. У болници га је посетио један друг из младости, сада свештеник. Он ми је казивао:

— Питао сам га да ли икада мисли на Бога? Да ли помишља о смислу живота? Да ли помишља да, можда, смрт није само крај, већ и почетак једног новог живота?

— Прође ми кроз главу, додуже, одговори Бата, али ја сам исувише болестан да бих о томе мислио!

Више није био болестан!

Пре неки дан само прочитао оглас о његовој смрти и шта набох? Бата је умро и сахрањен. Како је живео, тако је и сахрањен: без молитава и без Бога! Раније није о томе мислио — а сада је касно!

Размишљајући о Бати, сетих се речи из Светога писма: „Сећај се свога Створитеља у младости својој, пре него што дођу дани зли и наћеш се у годинама за које ћеш рећи: Нису ми миле” (Књ. Проповедника 12:1).

**

Родитељи: Привођење ваше деце Христу почиње још пре њихова рођења, а са вашом молитвом за њих пре него што се роде! Ако је дом ваш „црква у маломе”, они ће се окренути ка Христу пре него што проходају. Не реците „рано је” — јер што даље — то горе; да не кажу они сами при неизбежном крају животне трке: „прекасно”.

Грешников 30В

Бели Анђеле,
у мојој грешној души,
црни су ђаволи!

У моме белом свету,
јадни мој свете!
У његовим оковима — ја сам!
Тражим твоје руке;
змије ме грле!
Тражим твоје усне;
време ме узима!
Тражим твоје очи;
савест ме гризе!
Тражим Божју милост;
свети Анђеле!

Небо ме је створило,
а на земљи се све губи;
зато се к небу враћам, —
да ме опет Анђео љуби!

Радиша Лукић

АНЂЕО БРАНИТЕЉ

И ако млаћан јоште
дочекаш горак дан,
изгубиш оца, мајку, —
не мисли да си сам.

Јер има ко се брине
о сузи бола твог,
сети се, кћери сине,
да живи јоште Бог.

Он ти је отац, мати,
љубављу, бригом свом
Божји те анђ’о прати
на сваком кроку* твом.

Крепи се вишом силом,
ту ти је анђ’о спас,
под његовим си крилом
док год му слушаиш глас.

Он држи руку твоју,
а све ти мисли зна;
и он ти шапће, да се
клониш од свега зла.

И тебе неће никад
оставит’ анђ’о спас,
док год му примаш речи,
док год му слушаиш глас.

Јован Јовановић — Змај

* ма где крочио.

Пролише крв њихову као воду

Отишли су у смрт сви загрљени; заједно и баци и наставници. Њих стотину, двеста, триста... Нико не зна тачан број ученика, јер су многи погинули не оставивши за собом никаквог трага.

Ишли су у редовима, четири по четири.

Велика поворка је кренула на улицу. Позади поворке пратили су их Немци са митраљезима.

Мајке, сазнавши шта се дешава, трчале су за децом, додавале им капуте, ципеле, парче хлеба, плакајући и дозивајући, бусајући се у прса.

Двадесет и први октобар. Јутро. Немци почињу да одводе прве групе похватаних из топовских шупа. Прву групу бака и наставника, праћену стражом, одводе преко пољане, према потоку. Ту су попадала млада тела сасечена курцумима.

А они су певали пред плотунима. Хтели су да у смрт оду с песмом. И отишли су...

Одјекнула је песма, а после плотун.

Плотун је загушио песму, али је остала порука...

Остала су мртва уста, а на њима песма недопевана, пресечена плотуном.

Лазар Пантелић, професор гимназије

Поред стрељаних падале су школске торбе, бачке капе са ознаком реда, свеске, књиге, атласи, речници, лењери и оловке, бачке књижице са фотографијама, споменари...

Отишли су сви у смрт загрљени...

У први сумрак 21. октобра 1941. град Крагујевац је заривао. Мајке у црном кренуле су према ливадама испод Шумарица и Винограда, уз Сушички и Ердоглијски поток. Ишле су и сутрадан и прекосутра и осталих дана.

Оне су тражиле своје...

Тела њихова су положена у гробницу.

Данас у врх те хумке стоји плоча с натписом:

Овде су фашистички злочинци стрељали загрљене ученике изведене из школских клупа заједно са професорима који су их пратили у смрт...

Било их је стотину, двеста, триста... Сједињени у смрти, невини и вечни, стоје на мртој стражи у Шумарицама.

Дошла је прва субота после 21. октобра. Субота, која је као и свака друга, намењена умрлима. Али, те суботе требало је хиљаде убијених опојати. А гроба нема; нема ни мртвих тела, а ни свештеника нема. Седам њих је стрељано: прота Радован Цветић, прота Драгољуб Мијатовић, свештеник Живојин Аксентијевић, свештеник Радомир Савић, свештеник Никола Алексић, свештеник Андрија Божић, свештеник Јован Кнежевић.

У седам часова зазвонила су звона Нове цркве. Два свештеника и црквењак чекали су вернике. Били су збуњени и неми. Врата су се отворила, и појавила се прва мајка. Прва црна марама и прва бошча. У бошчи посуда, у посуди пшеница, а у пшеници пободена воштаница. Звона су зазвонила. Врата су била широм отворена. Тада су грунуле мајке у цркву. Хиљаде бошча; хиљаде црних марама; хиљаде воштаница пободених у жито.

Два свештеника су се погледала. Како да почну? Зар је могуће за један дан опојати Крагујевац?

У цркви је био мрак од свећа као у тунелу. Велика је Нова црква, али није било места да сви стану у цркву. Зато су и у порту били изнесени столови. На столовима бошче у бошчама посуде, у посудама жито а у жити пободене воштанице. Свештеник је прилазио сваком столу и чула су се само имена... имена... Петра, Јована, Луку, Драгутина, Милорада, Велизара, Милоја... и тако у бесконачност...

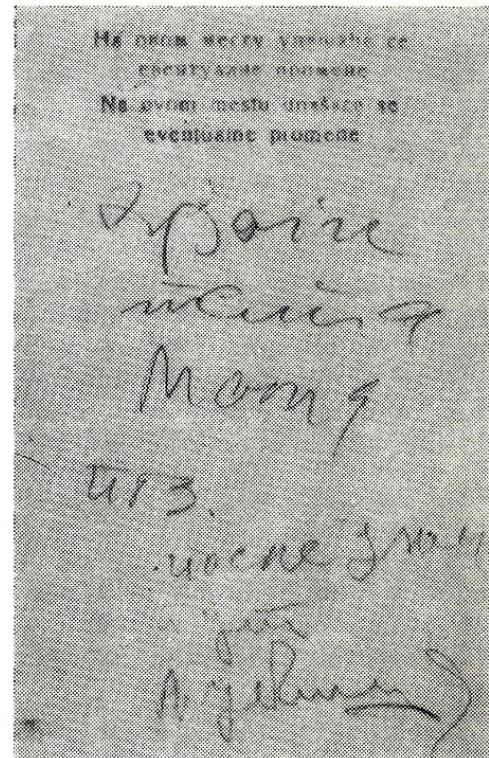
Тако до подне, без седам свештеника, који су такође стрељани „отрук злогдеј убитих..."

Хиљаде мртвих; хиљаде црних барјака; хиљаде бошчи са житом, житом које су кувале мајке за спомен своје деце. За оне којих више нема.

И тако се завршило опело прве суботе за мртве после 21. октобра.

Али како опојати хумке? Тридесет и три хумке. Родбини је забрањено да походи своје најмилије. Нико не сме да се приближи Шумарицама. Ни свештеници!

У цркву су долазиле мајке, молиле и преклињале: Опојте хумке! Мртви леже неопојани! Зар су то проклети гробови!

Порука Љубише Јовановића ученика V раз. гимназије

Једног дана прикрадали су се свештеници неопојаним хумкама. Са собом су понели воштанице, вино и тамјан. Чекао их је стрељани Крагујевац. Већ је година прошла од оне црне суботе, прве после 21. октобра.

Стигли су непримећени. Опет је била субота. Велика субота. Тада је и Спаситељ почивао у гробу.

Када су стигли, били су збуњени. Како изговорити хиљаду имена? Исто као оне прве суботе после 21. октобра.

„Упокој, Боже, души здје лежашчих и от рук злодјеј убитих...” Тако су појали свештеници.

И тек када се завршио рат, родбина је изашла на хумке. И свештеници су 1945. први пут слободно запевали своје тужне песме: „...от рук злодјеј убитих...”, а уздисаји и плач мајки допуњавао је њихове молитве и песме. Да, Рахиљу свуда прати иста судбина, јер се стално понавља пророштво пророка Јеремије: „Глас у Рами чу се, нарицање и плач велики; Рахиља плаче за децом својом, неће да се утеши за децом својом, јер их нема” (Јер. 31:15; Мт. 2:18).

У спомен тога, сваке године 21. октобра, у Новој и Старој крагујевачкој цркви врши се заупокојена света Литургија и општи парастос на коме се помињу имена „...от рук злодјеј убитих...”.

А код Споменика стрељаним Ђацима и професорима у Спомен-парку одржава се традиционална уметничка манифестација „Велики школски час”, са поруком целом свету: да се Шумарице никад више не понове!

Љубиша Јовановић, ученик

Хришћански подвиг за децу

**Пољски монах Максимилијан
Колбе је сва мучења у
концентрационом логору
издржавао**

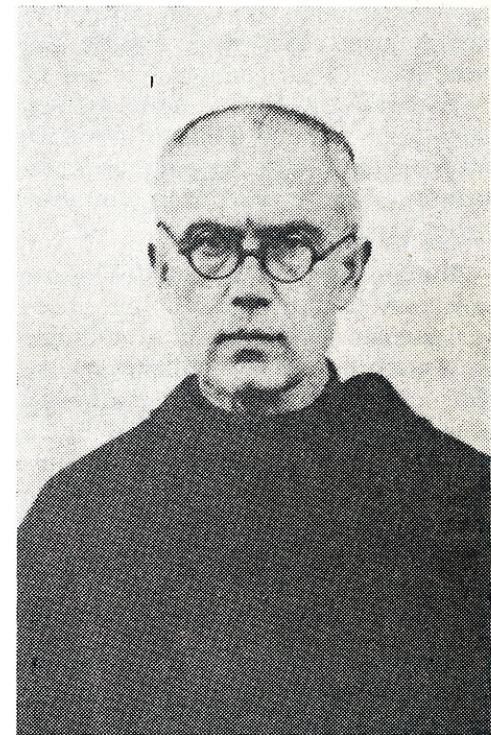
**уверен да га је Бог послао да
носи људима љубав тамо где је
царовала мржња.**

**Његово мученичко пожртвовање
за децу изазвало је дивљење
у целом свету, па је зато
поштован као хришћански
новомученик.**

Максимилијан КОЛБЕ (1894—1941), монах из Пољске, дуго време је мисионарио у Јапану, Северној и Јужној Америци, Африци и другим земљама, где је проповедао хришћанско учење о Богородици. Пред напад Немаца на Пољску, 1. септембра 1939. затекао се у својој отаџбини Пољској. Немци су га већ 19. септембра ухапсили и мучили га у разним логорима. Дуго је држан у злогласном варшавском логору званом Павјак, одакле је 28. маја 1941. са 303 затвореника пребачен у логор смрти Освенћим, где је у тешким условима морао обављати најтеже физичке радове, за време којих се посвећивао за сапатнике у логору, месту глади, болести и мржње.

Колбе је сматрао да му је одређено да чини добро и да се жртвује за другог. На крају је то доказао и на делу. Крајем 1941. године, за време физичког рада ван логора, побегао је један затвореник, који је са Колбом био у блоку бр. 14. По повратку са рада, Немци су из поменутог блока позвали све логораше на рапорт, да би издвојили њих десет ради осуде

на смрт глађу, што су увек чинили у оваквим и другим случајевима, као казну одмазде и застрашивања. Међу издвојенима био је и Франђишек Гајовничек, отац више деце, коју је оставио незбринуту код куће. Он је преклињао команданте да му поштеди живот да не би осиротео децу. Али, командант није хтео ни да чује за његову молбу. У том моменту из строја је изашао Колбе, стао пред команданта и замолио га да му дозволи да замени Гајовничека, оца деце. Командант, раздражен овим поступком Колбеа, сложио се и Колбе је одведен у „блок смрти”, у бункер

Максимилијан Колбе
свештеник из Пољске

гладовања, где су осуђеници могли само да све време стоје. Ту је Колбе без хране и воде издржао у молитви две недеље. Када су Немци видели његову издржљивост, дали су му инјекцију фенола, од које је издахнуо. То је било 14. маја 1941, а идућег дана су га спалили у крематоријуму. Гајовничек је дочекао слободу и вратио се својој деци са којом и сада живи.

Колбе је сва мучења издржавао верујући да га је Бог послао да носи људима љубав тамо где је царовала мржња. Колбеово мученичко пожртвовање за децу изазвало је дивљење не само у Пољској него и у целом свету, па је зато поштован као хришћански мученик.

ДЕЧИЈА БОЛНИЦА ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Приликом окупације Бачке и Барање, 1941. године, сви Срби, колонизирани у овим областима између два рата, били су интернирани у логоре. Најзлогласнији је био логор у Шарвару, кроз који је прошло око 8.500 људи, жена и деце. Највише су страдала деца, јер је туберкулоза немило срдно харала.

Иницијативом блажене успомене епископа бачког Иринеја скупљено је неколико вагона одела и намирница и све то упућено у Шарвар, а потом се почело радити на спасавању деце. Ево шта о томе пише Коста Хаџи, правобранилац Епархије бачке: „Логорски живот беше штетан не само здрављу деце, него и њихову васпитању. Зато беше потребно да се, пре свега, деца пренесу у наше српске домове широм Бачке и Барање.

У наше домове смештено је преко 2.800 деце, преко 180 мајки са одојча-

дима смештено је у 55 црквених општина. Свака кућа, нарочито скромније и сиромашније, отимаху се за децу, коју ће неговати и бринуту се о њој. Није незнатан број наших породица које су примиле и по неколико деце.”

Како је у логорима доста деце оболело од туберкулозе, Епархија бачка оснива и издржава, све до краја рата, дечију болницу. Ова епархијска здравствена установа имала је првокласне лекаре и била је ванредно добро снабдевена. Ветеринар Борбе Влалукин је уступио своју кућу за болницу. Болнички лекари су били: др Светислав Костић, др Стојан Калуберски, др Борбе Огњановић, др Милутин Симић, др Милош Ђирић и др Мара Огњановић. У болници је излечено око 500 деце, а умрло је 33.

Владика Иринеј је, затим, пошао да спасава старије људе и жене, које

У концентрационим логорима за време рата деца су масовно оболевала од туберкулозе.

Ни у овим тешким временима наша

Црква није затајила.

Српска православна епархија бачка основала је и издржавала све до краја рата дечију болницу у којој је излечено око 500 деце.

је народ оберучке примио у своје домове. Добри Владика о Божићу 1943. године, у својој посланици, овако похваљује ревност своје пастве: „Смирености мојој велика је утеха што могу да посведочим да сте познали и примили Христа у свој дом чим је закуцао на врата ваша. Јер што год учинисте благочестивој браћи својој, људима, женама, деци што пострадаше у ратним приликама, оставши без дома својега, њему учинисте. Заиста, сваке је похвале достојно како се такмиче и појединци и црквене општине да помогну ближњима својим; заиста се открива и топлота и лепота срдаца ваших када примате сироче из логора, оснивате, уређујете и помажете болницу за болну дечицу и омладину. Ваша љубав и ваше старање за ближње јавља се као светао зрак и топао луч у таму најстрашнијег рата откада је света и века. Али у тој таму тим јаче сија, и тим топлије греје. Не знам о коме да говорим, да ли о појединцима или о црквеним општинама! Не знам коме, или којим општинама пре да одам хвалу; да ли пре да похвалим одушевљење и труд великих црквених општина или да истакнем пожртвованост малих. Да ли да се пре дивим оним бо-

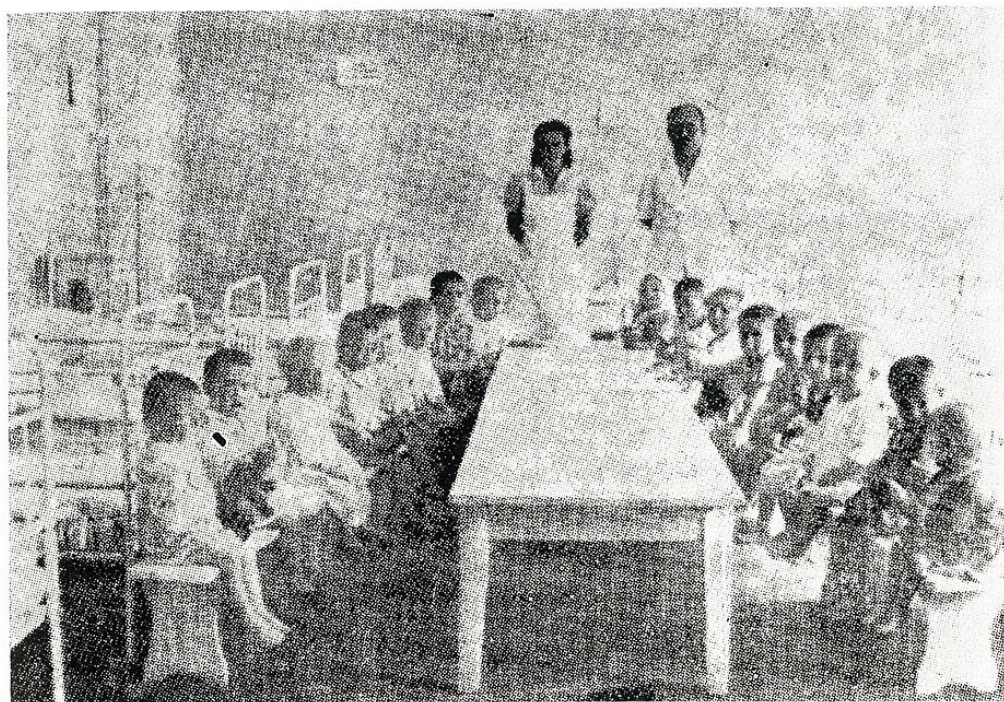

Прихватање деце на железничкој станици у Новом Саду

гатима који не пожалише блага својега и дадоше обилне прилоге, или да с врелим сузама у очима благодарим сиромасима, који, поред све своје оскудице, узеше и сами још сиромашније дете да му буду и отац и мајка. „Подај сиромасима, и имаћеш благо на земљи”. Непропаљиво богатство чека богате, који не пожалише трошнога блага земаљскога; а колика је тек награда већ сада сиромашној жени која узме убого дете, када из његових уста чује најдрагоценију реч: „мајко”.

Оснивање и издржавање ове епархијске болнице је био заиста „светаозрач и топао луч” у оним смутним

временима када многа деца света, изгубише не само своје родитеље, дом, детињство и здравље, него и своје невине животе. У овим временима наша Црква није затајила. У Бачкој епархији је дошло до оснивања болнице за децу, а до спасавања дечијих живота и размештања деце без родитеља како у поменутој, тако и у свима осталим епархијама наше Цркве, где год је то било могуће. Све то доказује да је Српска православна црква увек показивала своје старање и своју бригу за све оне који су били у беди и невољи које је рат доносио, јер је знала да ће само тако испуни-ти закон Христов.

Унутрашњост болничке собе — деца са медицинским особљем

Медицинско особље са децом

Вера

Како ти било
на овом свету,
сачувај веру
увек у цвету.
У њој ћеш наћи
вођа и спаса,
и мелем болу
самртна часа.

Јован Јовановић Змај

Распета девојчица

Тужне беле раде
Само су виделе
Када су је руке
Душмана распеле.

Сад су нежне главе
Обориле доле
Па за душу њену
Топло, тихо моле...

И лептири ситни
Јасне боје плаве
Ореол јој праве
Око лепе главе.

Спокојна ко' анђео
Угашених зена
У дубоком миру
Укрштених сена.

Снева дуги санак
О сунцу и цвећу
О песмама шева
Што небу узлећу.

О шумама стећим
Змајева и вила
О топлоти благој
Мајчинога крила.

Детињске јој очи
Што сад небу служе
Нити коме прете
Нити кога туже.

Исаије Митровић

Из необјављене збирке песама
„Испаштања”, 1941—1944. г.

Оригиналноост српског народног црквеног појања

Примивши хришћанство из Византије наши преци усвајају и грчко црквено појање. Мада су и други, како словенски тако и несловенски православни народи, примили то исто грчко појање, српско појање почиње врло брзо да се разликује од појања осталих народа. Та разлика је дошла као последица уношења изразито народних мотива и варијанти у грчко појање, тако да наша духовна музика убрзо добија чисто народно обележје. „То долази отуда што та музика носи многе одлике истог оног процеса, истог оног пута у развоју, којим је настала и његова световна

вота, има нарочите заслуге за неговање и развијање српског пјенија. По најранијим записима (житија) видимо да је поред грчког постојало и српско појање. По другим изворима, „хиландарско појање” није изразито ни српско ни грчко, већ: светогорско појање. „Једну потврду о томе налазимо у Псалтикији Стефана Србина у којој код једне грчке песме стоји белешка да је то „светогорски напев” (Стана Ђурић-Клајн, **Развој музичке уметности у Србији**, стр. 555). То светогорско појање има своје корене у Сирији и Антиохији. По тврдњи Егона Велеса, највећег ауторитета за византијску црквену музику, Мала Азија, Сирија, Египат и Месопотамија су изворишта за целокупну уметност Балкана. Византија је ту одиграла само улогу спроводника, јер у њој су се укрштали путеви и утицаји са истока. О пореклу наше црквене музике Егон Велес каже да је „српска црквена музика под утицајем оријенталних песама” (Ergon Wellesz, Aufgaben und Probleme auf dem Gebiete

der byzantinischen und orientalen Kirchenmusik, Münster, 1923).

Ова Велесова тврдња нимало не противуречи ономе што смо мало пре рекли, јер, и поред својих корена у мелодијама истока, наше народно црквено појање свој развојни пут је отворило баш међусобним утицајем народне и црквене музике.

Из времена робовања под Турцима остало нам је мало података о нашем појању. Петвековно ропство није могло сасвим да заустави развој црквене музике, али је у многоме спречило тај развој. У релативно мирним раздобљима довођени су Грци, учитељи појања, тако да је веза остала непрекинута, а истовремено развијало се и српско пјеније украшавањем са народним мотивима. Има помена да је већ у Пећкој патријаршији Српска црква имала осмогласно појање. Великом сеобом под патријархом Арсенијем Црнојевићем то појање је пренето на тле Аустро-Угарске. По предању, и сам патријарх Арсеније је био добар појач.

„Мала Азија, Сирија, Египат и Месопотамија су изворишта за целокупну уметност Балкана; Византија је одиграла само улогу посредника, јер су се у њој укрштали путеви и утицаји са Истока. Тако је и српска црквена музика под утицајем оријенталних песама”...

Но и непосредна близина Запада итекако је утицала на развој појања; црквена мелодија под утицајем барока развија се шире и китњастije ...

Користе се елементи фолклора; с друге стране, многи мотиви народних мелодија звуче као црквена песма.

народна музика. Зато се духовна музика код Срба, у свом основном једноставном музичком облику и зове **српско народно црквено појање**” (Петар Коњовић, „Огледи о музици”, Београд 1965, стр. 254).

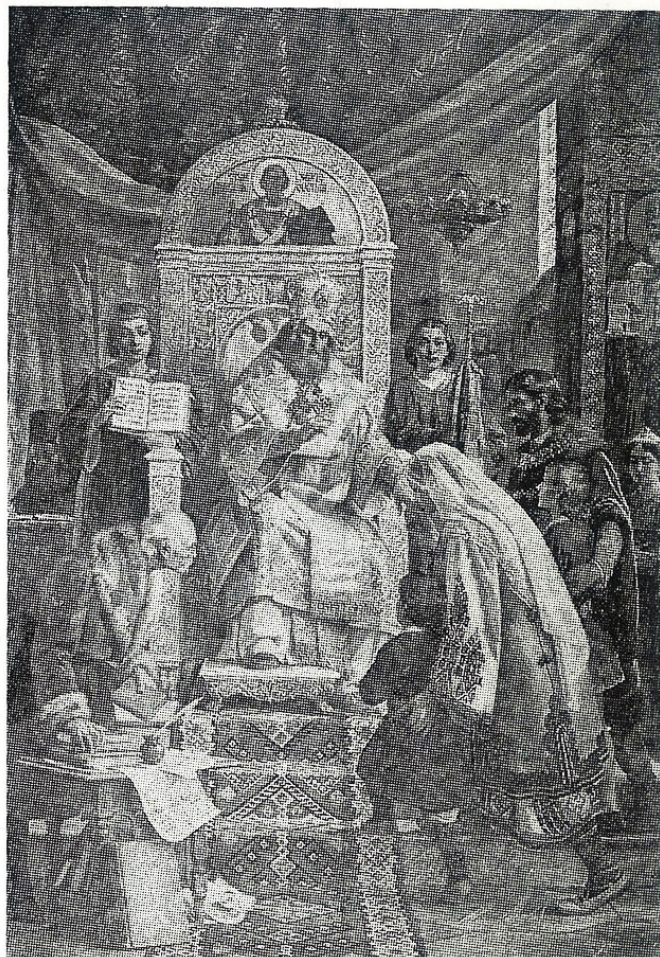
Српско пјеније је нарочито неговано на архијерејским дворовима, при парохијским кућама и у манастирима. Највероватније је да су већ први преписивачи додавали текстовима неке варијанте народних мелодија. Појање се учило по слуху и тако се преносило из генерације у генерацију. Временом оно је све више богаћено народним мелодијама.

Манастир Хиландар, као први српски универзитет и центар нашег средњовековног духовног и културног жи-

**СВЕТИ САВА
БЛАГОСИЉА СРПЧАД,**

**слика Уроша Предића,
из 1921. године.**

**Огроман је значај
Светог Саве за развој
црквене музике
код Срба**

После Сеобе појање се развија како у старој постојбини, тако и у новим крајевима где су се Срби доселили. И у ова два правца јасно се види утицај народне на црквену мелодију.

У јужним крајевима сачувана је основа. Мелодија је проста и једноставна. Извођење је ближе рецитовану него певању. Исте особине срећемо и код народних мелодија из тих крајева: кратак дах, близина интервала и др. „Наравно да се темпо ових мелодија, при извођењу, разликује: као световна народна песма, мелодија се изводи живље, док јој је као црквеној песни дат свечанији карактер, развлачењем и патосом” (Петар Коњовић, **Огледи о музици**, Београд, 1965, стр. 256). И у црквеним и у народним мелодијама тога доба као да ослушкујемо „звучне окове”, који јасно сведоче о тешком стању под Турцима, јер без политичког и економског ослобођења и замаха није могло бити ни културног, ни духовног. „Како је с пјенијем стајало у Србији 1733. г. види се из извештаја Максима Рајковића, у ком наводи за неке свештенике да знају просто појати, за неке да знају српски појати, а за неке да не знају ништа појати” (Јазар Мирковић, **Православна литургија**, II изд. Београд, 1965, стр. 273). Није нам познато какво је то просто, а какво српско појање и по чему су се разликовали.

Развој црквене музике у Карловачкој митрополији, тј. на терену Аустро-Угарске, показује да су Срби у тим крајевима живели много повољније него Срби на југу. Појање је нарочито неговано у „првој српској патријарашкој столици — Сент Андреји и околним манастирима” (Ј. Мирковић).

Непосредна близина Запада итека ко је утицала на развој појања у Карловачкој митрополији. Под утицајем барока, црквена мелодија се развија шире и китњастije.

Временом долази до извесног сређивања нашег пјенија тако да добијамо две „појачке школе” или два правца у појању: 1) Београдско појање и 2) Карловачко појање. Даљим развојем и унапређивањем нашег народног појања све више су се користили и елементи народног фолклора, а, с друге стране, многи мотиви народних мелодија звуче као црквена песма.

(У следећим наставцима биће детаљније обрађен развој београдског и карловачког пјенија).

Великопосне активности у Шумадијској епархији

Хор свештеника Шумадијске епархије „Свети Сава” приредио је у својој Епархији неколико духовних концерата у току Великог поста.

Први је одржан у Старој цркви крагујевачкој, I недеље поста, и о ис том је објављено у „Каленићу” бр. 3.

У РАЧИ КРАГУЈЕВАЧКОЈ

Четврте недеље поста (1. април) концерт је заказан у Рачи Крагујевачкој. Свештеници при храму рачанском извршили су добру припрему — организујући ову свечаност на завидној висини.

Мноштво верника, како из Раче тако и из околине, искупило се тога дана око своје цркве чекајући долазак епископа шумадијског Саве.

Црква у Рачи је права катедрала по својој величини. Али тога дана није могла да прими све посетиоце.

Улазак Архијереја у цркву хор је поздравио са **Тон деспотин**, а затим је концерт отпочео. Програм је био састављен од пробраних дела познатих аутора духовне музике (Кедров, Ведељ, Бајић, Давидовскиј, Рудиков, Фатејев, Головщик итд.).

На концерту је проповедао протонамесник Драгослав М. Степковић, парох крагујевачки, који је, говоре-

ћи о духовном сиромаштву данашњег човека, рекао: „Човеково материјално напредовање без духовног и моралног напредовања може да западне у кризе и невоље које ствара сам човек. А ако човек хоће срећно да живи, он мора духовно ићи увек испред и изнад материјалног. А, ми, данас, пред материјалним потребама често заборављамо на душу своју и речи Спаситељеве: не живи човек само о хлебу...”

Даље је проповедник рекао: „Све великопосне активности у Шумадијској епархији, које се одржавају широм Епархије под покровитељством нашег Епископа, као и овај у Рачи, имају једини циљ да Господа проповедамо и да Га, у овим данима, сведочимо пред светом...”

У програму су учествовали и чланови Верскодобротворног старатељства из Крагујевца.

Гост је био Бранислав Јатић, солиста Новосадске опере.

Хором је дириговао Милош Весин.

На крају је епископ Сава изразио своју радост и захвалност Богу што види тако окупљено мноштво верника из Раче и околине — позивајући их да остану верни Богу и Цркви својој.

Свештенички хор Епархије шумадијске за време концерта у препуној цркви у Рачи Крагујевачкој

У БАЧИНИ

Пете Недеље ускршњег поста Хор је приредио духовни концерт у Бачини. Надлежни парох Милутин Поповић показао се и као добар домаћин и као организатор ове свечно-сти.

Концерт је почео у 17 часова. Долазак Владике у цркву дочекала је велика маса народа испред цркве. — Иако је црква била испуњена до последњег места.

На концерту је проповедао свештеник Драгиша Јевтић, парох крагујевачки, који је главни нагласак своје проповеди ставио на посећивање богослужења и поштовање недеље и празника — као што нам налаже заповест Божја.

На крају програма Преосвећени је свима присутнима изразио своју радост и задовољство што је народ из Бачине и околине, својим присуством, потврдио да је он светосавски народ и да ће наставити да иде путем Христовим.

Вредно је споменути да је овде било доста младих, а нарочито деце која су се пробијала да дођу до свог Владике да би добили крстић или иконицу.

У СЕКУРИЧУ

На сам празник Цвети одржан је духовни концерт у Секуричу. На секуричкој парохији дела млади и вредан свештеник Драгиша Нешић.

Чланови Верског добротворног старатељства из Крагујевца

Овде је концерт најављен за 17 часова. Али верници су још од подне почели да пристижу. Када је Епископ наишао, порта је била пуна народа.

Због мноштва народа одлучено је да се концерт одржи испред цркве.

У току програма епископ Сава је одржао присутнима проповед.

У току вечере Епископ је подигао здравицу у којој је поново изразио радост што је црква у Секуричу данас окупила тако велики број верника око себе, а у исто време одао је признање о. Драгиши и Црквеном одбору на уложеном труду да ово славље буде на таквој висини, које ће у свима нама бити дуго присутно, јер ћемо, рекао је на крају Епископ, од овог духовног славља дуго живети.

СЛАВА СВЕШТЕНИЧКОГ ХОРА

Свештенички хор Шумадијске епархије је на дан Спаљивања моштију светог Саве прославио своју другу славу. Архиепископску Литургију је тога дана служио у Смедеревској Паланци епископ Сава уз саслуживање више свештеника и једног ђакона. Хор је певао овога дана своју прву Литургију, на којој је у чин ђакона рукоположен Живорад Суботић, студент теологије. Црква је, иако је био радни дан, била пуна народа. Проповедао је епископ Сава, који је на крају Литургије са протом Миодрогом Бошњаквићем, арх. намесником јасеничким, домаћином славе, преломио славски колач.

Литургији и славском колачу присуствовали су сви чланови хора, а такође и представници Свештеничких хорова Бачке и Жичке епархије.

Манастир Благовештење код Страгара

У срцу Шумадије, седам километара западно од Страгара, а у подножју огранака планине Рудника и Јарменовца, уздиже се древни манастир Благовештење — задужбина славне лозе Немањића — св. Стевана Првовенчаног.

Први део манастира (олтар и средња црква) подигнут је у XII, а припрата је дозидана у XVII веку.

У подножју манастира постојала је црква која је, из непознатих разлога, спаљена, а касније је подигнут манастир Благовештење. Манастир је заустео у време Турака. Да је много страдао, види се из тога што су се Срби мудро досетили и израдили — уклесали полумесец на улазним вратима цркве. Тиме је манастир био заштићен и поштеђен од даљег варварског пљачкања и пустошења.

Манастир је у своје време био врло богат и његов посед је износио око 900 хектара. Дариван је од многих.

Уочи II светског рата манастир је радио. За време рата 1942, Немци су спалили манастирски конак, који је обновљен непосредно пред рат, а црква је остала поштеђена од непријатељске руке.

Аграрном реформом манастиру је одузета земља. За издржавање истог остављено је са шумом око 30 хектара.

Године 1946. у запуштени манастир долази монахиња Михаила са руским сестрама и руском игуманијом Маријом. Када су исте 1949. напустиле манастир, остаје монахиња Михаила са српским сестрама и тада прима дужност старешинства. Првих 6 месеци по доласку сестре су становале у селу, а пуних 7 година провеле су у манастирској штали.

Године 1950. благовештењске сестре преузимају рад на рашчишћавању рушевина старог конака, а у исто време оправљају велики конак који је био порушен у време рата. Рад на оправци старог конака и приземне сале завршен је 1957. године.

По завршетку старог конака игуманија Михаила већ 1960. зида нов конак дужине 25 метара. Конак је завршен исте године и освећен је на Преображење Господње од стране блаженопочившег епископа Валеријана уз велико славље.

Слава манастира Благовештења

Године 1965. у продужетку је дозидано још 13 метара конака. А ван манастирске порте подигнута је нова помоћна зграда од тврдог материјала у дужини од 15 метара.

У подножју манастира налази се извор-светиња живе и лековите воде. Иста је озидана, покривена и има приступ.

Манастир, за сада, још нема добар прилаз. У плану је да се ради пут. Али то не смета посетиоцима да дођу и да се поклоне овој чувеној и познатој светињи.

Највећа посета манастиру је о храмовној слави (Благовести) и о Преображењу. Слава манастира је врло посећена сваке године. Ове године на бденију црква је била пуна. Све су то гости из даљине који остају да коначе у манастиру. А на сâм дан славе верници из ближе и даље околине испуне манастирску порту.

Ове године на дан славе службу Божју је служио игуман студенички о. Јулијан и пароси крагујевачки: протонамесник Драгослав Степковић, свештеник Мирољуб Тодоровић и свештеник Радован Чанчаревић, који су, по благослову свога Владике, дошли да увеличају славље манастира Благовештења.

После храмовне литије пререзан је славски колач, а затим је о. Јулијан одржао врло поучну проповед говорећи о улози мајке у данашње време с посебним освртом на васпитање деце.

Око 12 часова прешло се у пространу манастирску трпезарију, где

је приређен славски ручак за око 200 српских домаћина.

У току ручка подигнуте су две здравице од стране пароха крагујевачких. У здравицама је изражена радост што се манастирска слава тако слави, што се сви осећамо као једна велика породица коју зближује хришћанска љубав.

На крају су сви присутни позвани да, увек када могу, помогну ову светињу и њено сестринство, како морално тако и материјално. Јер да није њих, које тако чувају и одржавају овај манастир — подносили ве-

лике жртве, где бисмо се ми на овај дан искупили и Богу молили!

Око 15 ч. гости из даљине су напуштали манастир, а они из ближе околине остали су у манастиру до увече.

ОСВЕБЕНА ОБНОВЉЕНА ЦРКВА У КЛОКИ

Трудом и заузимањем младог свештеника Милована Гајића, Црквеног одбора и побожног народа, на Томину недељу (29. маја ове године) на свечан начин је освештена обновљена црква у селу Клоки, близу Тополе.

Освећење цркве је извршио епископ шумадјски Сава, са четворицом свештеника и једним баконом. Певале су монахиње манастира Драче. Храм је био пун народа, а запажено је велико присуство омладине и деце. Епископ Сава је, на крају своје проповеди, одао признање свима онима који су се потрудили око генералне обнове храма св. великомученика Пантелејмона и предао је реју Миловану Гајићу Грамату признања, којом га је истакао за углед његовој браћи свештеницима.

Након извршеног венчања и освештења новоподигнутог црквеног дома, славље је настављено трпезом љубави, коју су припремили верници овог симпатичног места.

Прва Врбица после рата у Ковачевцу 1979.

БЛАГА ВЕСТ СЕ ВИШЕ ШИРИ

ЕТИОПИЈА — Више од 300.000 примерака Светог писма је подељено 1. маја у Етиопији, која је тога дана славила раднички дан. Осећала се потреба за још 200.000 примерака Библија.

КАНАДА — Приликом недавног XI атлетског слета у Едмонтону Канадско библијско друштво је растурило међу атлетама и гледаоцима око 500.000 изабраних одељака из Светог писма.

ЧЕХОСЛОВАЧКА — Недавно је за потребе лутерана у Чехословачкој увезено 50.000 примерака Библија на модерном словачком језику.

КИНА — Библијско друштво Кине је, 17. септембра 1978. године, у полу-часовној телевизијској емисији упознало јавност са новом верзијом Новог завета на модерном кинеском језику.

ПОЉСКА — За време боравка Били Грејма Пољској, Уједињено библијско друштво је одштампало 100.000 примерака Јовановог јеванђеља, које је том приликом подељено присутном народу.

Американац Били Грејм (Graham) је веома популарни баптистички проповедник, који путујући по целом свету организује масовне молитвене скупове по стадионима, огромним халама и сличним местима која могу да приме врло велики број учесника. Пре неколико година гостовао је и у Загребу. Ови огромни скупови на којима Грејм проповеда су унапред веома добро припремани и на њиховој организацији ради читав штаб Билијевих помоћника и сарадника.

ЧИЛЕ — Англиканска црква у Енглеској послала је за потребе гимназијалаца у Чилеу 250.000 примерака Јовановог јеванђеља, које им је подељено у марту месецу о.г.

Каленић ГОДИНА I
4/1979.

издаје Српска православна епархија шумадијска.

Изрази шест пута годишње

Уређује одбор. Главни и одговорни уредник:

Драгослав Степковић

Уредништво и администрација:
„Каленић”, Маршала Тита 69,
34000 Крагујевац
Телефон: 034/26-42

Текући рачун: „Каленић”:
издавачка установа Епархије
шумадијске. Број жиро рачуна
61700-620-16-80691-14-62-00684-1
Југобанка — Крагујевац

Штампа: РО „Сава Милић”,
Земун, Маршала Тита 46—48.

Тираж 5000 примерака

Цена: 6,00 д. по примерку

Годишња претплата 35,00 д. а за
иностранство: 5 америчких долара

„Ако Господ хтедне, живећемо и учинићемо ово“

(Јак. 4:15).

17. јуна

У ГОРЊЕМ КРЧИНУ

У недељу 17. јуна о. г. епископ Сава ће служити у храму у Горњем Крчину. Литургија почиње у 8 часова.

12. јула

СЛАВА ЦРКВЕ У ЧУМИЋУ

На Петровдан о. г. слава храма св. апостола Петра и Павла у Чумићу, поред Крагујевца, биће прослављена архијерејском Литургијом, која почиње у 8 часова.

13. јула

ОСВЕЋЕЊЕ НОВИХ АНТИМИНСА У КРАГУЈЕВЦУ

Освећење нових антиминса обавиће епископ Сава у Саборном храму Успенија пресвете Богородице у Крагујевцу. Архијерејска Литургија почиње у 9 часова.

14. јула

ХРАМОВНА СЛАВА У БЕЛУШИЋУ

Храм св. бесребреника Косме и

Дамјана у Белушићу прославиће своју славу 14. јула о. г. Архијерејска Литургија тога дана почиње у 8 часова, а после тога ће се извршити освећење новог парохијског дома.

26. јула

ХРАМОВНА СЛАВА МАНАСТИРА ТРЕСИЈА НА КОСМАЈУ

Манастир Тресије, на Космају, свечано ће прославити своју славу на дан св. архангела Гаврила. Литургија тога дана почиње у 9 часова.

ЦРКВА У БАГРДАНУ СЛАВИ ХРАМОВНУ СЛАВУ

26. јула о. г. архијерејска Литургија у Багрдану почиње у 7,30 часова.

29. јула

САБОР У МАНАСТИРУ ДИВОСТИНУ

У недељу 29. јула, поводом саборног дана, у манастиру Дивостину ће служити архијерејску Литургију епископ Сава. Литургија почиње у 9 часова.

2. августа

ОСВЕЋЕЊЕ НОВОГ ПАРОХИЈСКОГ ДОМА У ТРНАВИ

На Св. Илију о. г. у истоименом храму у Трнави архијерејска Литургија почиње у 8 часова. После литије и резања славског колача биће освећење новог парохијског дома.

19. августа

АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У МАНАСТИРУ БЛАГОВЕШТЕЊУ

Архијерејска Литургија у манастиру Благовештењу, код Страгара, почиње у 9 часова пре подне.

28. августа

СЛАВА САБОРНОГ ХРАМА У КРАГУЈЕВЦУ

Свечано бденије уочи Велике Госпојине, храмовне славе Саборног храма у Крагујевцу, почиње у 6 часова, а архијерејска Литургија на дан славе у 9 часова.